

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

HØRINGSNOTAT

Center

Center for el, vand og VE på
land

Kontor

Kontor for el og sikkerhed

Dato

5. september 2025

J nr. 2025 - 622

/ AJUHA

Høringsnotat vedr. forslag til ændring af lov om elforsyning og elsikkerhedsloven (Hurtigere arealerhvervelse og styrkede borgerrettigheder)

Lovforslag om ændring af lov om elforsyning og elsikkerhedsloven (Hurtigere arealerhvervelse og styrkede borgerrettigheder) blev sendt i ekstern høring den 2. juni 2025 med frist for afgivelse af høringssvar den 30. juni 2025.

Der er modtaget i alt 22 høringssvar i høringsperioden. Herudover har 2 høringsparter meddelt, at de ikke ønsker at afgive høringssvar.

Følgende 14 høringsparter har fremsendt bemærkninger til lovforslaget:

- Business Region North Denmark
- Danske Advokater
- Dansk Erhverv
- Dansk Skovforening
- DI Energi
- Erhvervsflyvningens Sammenslutning
- Fjernvarme Fyn
- Green Power Danmark
- HOFOR
- KL
- Landbrug og Fødevarer
- Landinspektørforeningen og Praktiserende Landinspektørers Forening
- Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller
- Aarhus Kommune

Herudover har 4 privatpersoner indsendt høringssvar.

Dataetisk Råd har valgt ikke at udarbejde et egentligt høringssvar, men har indsendt generelle bemærkninger.

Følgende 3 høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til lovforslaget:

- Byggeskadefonden
- Foreningen af Rådgivende Ingeniører
- Københavns kommune

Følgende 2 høringsparter har oplyst, at de ikke ønsker at afgive høringssvar:

- Dansk Arbejdsgiverforening
- Rigsrevisionen

I det følgende vil de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar blive gennemgået efterfulgt af ministeriets bemærkninger for hvert emne. Bemærkningerne er markeret med kursiv. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Høringssvarene har berørt følgende emner:

Nr. 1 Generelle bemærkninger

Nr. 2 Ekspropriationshjemmel generelt

Nr. 3 Overflytning af kompetence til at give tilladelse til iværksættelse af ekspropriation til klima-, energi- og forsyningsministeren

Nr. 4 Krav om forsøg på frivillig aftale, før der gives tilladelse til iværksættelse af ekspropriation

Nr. 5 Ekspropriation til erstatningsnatur

Nr. 6: Fremrykket overtagelse af ejendomme

Nr. 7: Erstatningsfastsættelse ved frivillig aftale.

Nr. 8: Andre emner

Ad nr. 1: Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv, DI Energi, Green Power Denmark, Business Region North Denmark, Erhvervsflyvningsens Sammenslutning, Landinspektørforeningen og Praktiserende Landinspektørers Forening, KL, Aarhus Kommune, HOFOR samt Fjernvarme Fyn støtter lovforslaget og formålet om at forbedre Energinets muligheder for ekspropriation og er enige i, at der er behov for at sikre en hurtigere udrulning af elinfrastruktur for at imødekomme de politiske mål for den grønne omstilling i Danmark.

DI Energi og Business Region North Denmark opfordrer samtidig til, at regeringen snarest tager initiativ til at implementere de resterende anbefalinger fra NEKST og aftalen om hurtigere og mere effektiv udbygning af elnettet.

Green Power Denmark opfordrer også samtidig til dialog efter lovforslagets vedtagelse, således at der sikres den bedste og mest effektive implementering.

Business Region North Denmark anfører, at Energinet og de lokale netselskaber, der står for udbygningen af transmission- og distributionsnettet, arbejder ud fra princippet om, at behovet skal være der, før de udbygger, og at denne tilgang kommer til kort, når vi ser ind i en så omfattende omstilling, som det danske samfund står overfor.

Landbrug og Fødevarer og Dansk Skovforening har forståelse for behovet for en hurtig udrulning af infrastrukturprojekter, der kan understøtte den grønne omstilling, men ønsker ikke den foreslåede tilpasning af de eksisterende ekspropriationsregler, jf. nedenfor under nr. 4 og 5.

Danske Advokater finder det overordnet set rimeligt, at Energinet har de samme muligheder for ekspropriation som andre offentlige myndigheder, men elementer i lovforslaget giver anledning til bekymring, jf. nedenfor under nr. 2-8.

Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller anfører, at ekspropriation ikke skal fremmes – det skal undgås. Ejendomsretten er grundlovssikret og skal beskyttes, ikke udhules. Lovforslaget lægger op til at gøre ekspropriationsprocesser lettere og hurtigere, men det burde efter foreningens opfattelse tværtimod være sådan, at ekspropriation kun benyttes som absolut sidste udvej. Foreningen anfører, at en proces, der kan fratage borgere deres hjem og ejendom, skal være præget af højeste grad af omhu, transparens og uafhængighed, ikke hastighed. Foreningen finder ikke, at begrundelsen om nødvendigheden af "hurtigere udrulning" af elnettet og energiinfrastruktur må tjene som undskyldning for at udhule fundamentale principper om ejendomsret og borgerrettigheder. Hverken klimaudfordringer eller teknisk udbygning berettiger til en tilsidesættelse af retsprincipper og demokratisk kontrol. Hensynet til tempo må aldrig veje tungere end hensynet til lovhjælp, retssikkerhed og tillid til staten. Foreningen anfører, at det samlede billede bekræfter en tendens, som foreningen gentagne gange har advaret imod: Green Power Denmark og energisektorens kommercielle interesser har i stigende grad fået direkte politisk indflydelse på lovgivningen i Danmark. Når ekspropriationshjemmel flyttes væk fra uafhængige myndigheder og over til en tidligere lobbyist for samme sektor, står det klart, at de interesser, der varetages, ikke er folkets, men industriens. Foreningen advarer på denne baggrund kraftigt imod vedtagelsen af dette lovforslag og opfordrer derfor regeringen og Folketinget til at afvise lovforslaget i sin nuværende form.

Dataetisk Råd anbefaler generelt, at ministerier redegør for de dataetiske konsekvenser af lovforslag.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet kvitterer for bemærkningerne.

Regeringen er i gang med at se på gennemførelse af de øvrige NEKST-anbefalinger.

Ministeriet har noteret sig ønsket om en mere proaktiv netudbygning, men emnet ligger ikke inden for nærværende lovforslags område.

Ministeriet er enig i, at ekspropriation er et stort indgreb over for den enkelte lodsejer, og at det naturligvis skal sikres, at grundlovens krav og fundamentale retsprincipper overholdes. Imidlertid kan ekspropriation være nødvendigt til at sikre etablering af nødvendig infrastruktur på elnetområdet såvel som på andre områder, hvor der er hjemmel til ekspropriation.

Vedrørende de mere specifikke kommentarer henvises til bemærkningerne til nr. 2-8 nedenfor.

I forhold til persondata og dataetiske konsekvenser har ministeriet indsat tekst herom i de almindelige bemærkninger vedrørende fremrykket overtagelse, idet ansøgning herom kan indeholde følsomme personoplysninger, særligt helbredsoplysninger. Energinet og netvirksomhederne, som modtager ansøgningen, samt i tilfælde af klage ekspropriations- og taksationsmyndighederne vil skulle iagttage reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Herudover har høringssvarene ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Ad nr. 2: Ekspropriationshjemmel generelt

Green Power Denmark anfører, at det er vigtigt, at der er klarhed om klima-, energi- og forsyningsministerens prøvelse, for at kunne definere, hvilken dokumentation netselskaberne skal tilvejebringe i forhold til klima-, energi- og forsyningsministerens vurdering henholdsvis i forhold til den prøvelse, der senere kan forventes i en ekspropriationsproces. Green Power Denmark opfordrer derfor til, at de konkrete krav til dokumentation kommunikerer til netselskaberne, således at netselskaberne kan indrette sig herpå inden ansøgning indgives. Green Power Denmark bemærker også, at når Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opgaver i forbindelse med sagsbehandlingen vedrørende tilladelser til ekspropriation skal gebyrfinansieres, er det særligt vigtigt, at der er klare retningslinjer for, hvilken dokumentation der skal fremlægges, så sagsbehandlingsomkostningerne holdes lavest muligt.

Green Power Denmark er desuden usikker på, om formuleringen om, hvilke anlæg og supplerende foranstaltninger der kan gives ekspropriationstilladelse til, reelt kan medføre en indskrænkning af muligheden for at ansøge om ekspropriation til et anlæg, der ikke fremgår af bestemmelsen, herunder også om vilkår til sikring af allerede etablerede anlæg vil være omfattet. Green Power Denmark anbefaler, at dette fremgår direkte af lovteksten, og ikke kun af bemærkningerne.

Danske Advokater anfører, at det giver anledning til bekymring, at ministerens tilladelser eller afslag på ekspropriation ikke kan indbringes for anden offentlig myndighed, uanset om en sådan tilladelse eller et sådant afslag må anses for en forvaltningsretlig afgørelse.

Danske Advokater anbefaler, at der i bemærkningerne til ekspropriationsreglerne sondres mellem synbare og ikke synbare (nedgravede) anlæg, således at det fremgår, at adgangen til at ekspropriere til anlæg fx transmissions- og distributionsanlæg, der ved nedgravning af el-kabler ikke er synbare efter etablering, kan gennemføres efter en forenklet proces, mens anlæg, der ved etablering af synbare bygninger og installationer som fx højspændingsmaster, kræver en grundigere myndighedsbehandling både af hensyn til de berørte borgere og af hensyn til indgreb i attraktive landskaber.

Danske Advokater bemærker, at den udpegede ekspropriationskommission er berettiget til at efterprøve grundlaget for projektet, og ligeledes kan kræve ændring af projektet som vilkår for gennemførelse, såfremt ændringerne er nødvendige af hensyn til ejere og andre rettighedshavere. Danske Advokater anfører, at det i bemærkningerne kan overvejes at tilføje, "uanset om ekspropriationskommissionens krav til ændring afstedkommer forøgede projektkomkostninger". Baggrunden for tilføjjelsen er, at nedgravning af transmissionsledninger (el-kabler) er en dyrere løsning end opstilling af el-master i landskabet. Med tilføjjelsen vil ekspropriationskommissionen være beføjet til at stille et sådant krav, såfremt det er i de berørte borgeres interesse, og vurderes at være bedre egnet til at sikre landskabelige herlighedsværdier.

Danske Advokater bemærker desuden, at det følger af ekspropriationsprocesloven, at medlemmerne af ekspropriationskommissionerne skal have indsigt i vurdering. For at imødegå vilkårlighed i fastsættelse af erstatning, og sikre de berørte borgeres retssikkerhed, anbefaler Danske Advokater, at det anføres, at den berørte borger kan stille krav om, at kommissionen til brug for værdifastsættelsen indhenter vurdering fra en uddannet valuar med indsigt i de lokale forhold, og evt. branchebestemte normer for fastsættelse af værdier og tab.

Ministeriets bemærkninger:

Med hensyn til betingelserne for at få tilladelse til iværksættelse af ekspropriation er ministeriet enig i, at det er væsentligt, at der er klarhed herom og om kravene til ansøgning. Energistyrelsen vil derfor tage ønsket om dialog eller vejledning til efterretning og søge at tydeliggøre kravene på en hensigtsmæssig måde.

Med hensyn til afgrænsningen af, hvilke anlæg og supplerende foranstaltninger der kan gives ekspropriationstilladelse til, herunder også om vilkår til sikring af allerede etablerede anlæg, er ministeriet enig i, at det er vigtigt, at omfanget af ekspropriationshjemmelen fremgår tydeligt af selve ordlyden. Der er derfor indsat præcisering af, at der også kan eksproprieres af hensyn til udnyttelse, betjening, sikring, synlighed, beskyttelse og drift af anlæggene.

Tilsvarende regler om tilladelse til iværksættelse af ekspropriation er hidtil ikke blevet anset for at være forvaltningsretlige afgørelser over for lodsejere m.v., og det antages heller ikke, at disse har klageadgang over en sådan tilladelse. Efter elsikkerhedsloven er klageadgang over Sikkerhedsstyrelsens afgørelser generelt afskåret, hvorfor spørgsmålet om klageadgang slet ikke opstår i forhold til Sikkerhedsstyrelsens tilladelser og afslag herpå, hverken for ansøger eller lodsejere m.v. Efter lov om elforsyning er der imidlertid generelt klageadgang til Energiklagenævnet over ministerens afgørelser. For at videreføre den hidtidige retstilstand og undgå tvivl om klageadgang over ministerens tilladelse eller afslag herpå foreslås en udtrykkelig regel om afskæring af klageadgang.

I forhold til Danske Advokaters forslag til særlige regler eller lovbemærkninger om sontring mellem synbare og usynbare anlæg, krav om ændring på trods af forøgede omkostninger og krav om, at kommissionen til brug for værdifastsættelsen indhenter vurdering fra en uddannet valuar, bemærkes, at hensigten med lovforslaget er, at ekspropriationsordningen

skal svare til retstilstanden på andre områder, hvor der kan eksproprieres til offentlige infrastrukturprojekter. Det vil være i modstrid med denne intention og i visse tilfælde kunne give anledning til usikkerhed om retstilstanden, hvis det i lovttekst eller bemærkninger angives, at ekspropriations- og taksationsmyndighederne skal behandle eller afgøre sagerne vedrørende el-nettet anderledes end andre sager. Det vurderes derfor ikke at være hensigtsmæssigt.

Ud over det ovenfor anførte har høringssvarene ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Ad nr. 3: Overflytning af kompetence til at give tilladelse til iværksættelse af ekspropriation til klima-, energi- og forsyningsministeren

DI Energi anfører, at kompetencen til at tage stilling til spørgsmålet om ekspropriation til direkte linjer også bør overføres til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller anfører, at forslaget om at flytte kompetencen til ekspropriation fra Sikkerhedsstyrelsen til Klima-, Energi- og Forsyningsministeren er et dybt problematisk brud med armslængdeprincippet og en markant svækkelse af retssikkerheden for danske borgere. Foreningen finder, at det, at en siddende minister, med direkte politisk interesse i at fremme energiudbygningen, tildeles enekompetence til at iværksætte ekspropriation, er et uhørt skridt i en demokratisk retsstat, og anfører, at det ikke gør ikke sagen bedre, at den nuværende minister, Lars Aagaard, senest var administrerende direktør for DE - nu Green Power Denmark. Den interesseorganisation, hvis medlemmer nu får gavn af, at samme minister kan gennemføre ekspropriation til deres fordel. Dette skaber et utilsløret habilitetsproblem og underminerer tilliden til lovgivningsarbejdet og til staten som neutral garant for borgernes grundlæggende rettigheder.

En borger protesterer mod, at den udadvendte information vedrørende hjemmel til ekspropriation overflyttes fra Erhvervsministeriet til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, hvorved man undgår at møde den enkelte lodsejer.

Ministeriets bemærkninger:

Overførelse af ekspropriation til direkte linjer til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ligger uden for den politiske aftale, som kun omhandler ekspropriation til transmissions- og distributionsnettet. Dette falder dermed også uden for nærværende lovforslag. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har dog noteret sig ønsket.

Det er normalt på andre områder, at det er den pågældende ressortminister, som kan give tilladelse til iværksættelse af ekspropriation. Tilladelse til iværksættelse af ekspropriation betyder alene, at processen ved ekspropriations- og taksationskommission kan indledes. Det er fortsat de uafhængige ekspropriations- og taksationsmyndigheder, som skal tage stilling til, om og i hvilket omfang der skal ske ekspropriation af konkrete arealer og rettigheder, og hvilken erstatning der skal gives. Ministeriet finder på den baggrund ikke, at der er

retssikkerhedsmæssige eller andre problemer ved at kompetencen til at give tilladelse til iværksættelse af ekspropriation overflyttes til klima-, energi- og forsyningsministeren.

Overflytningen vil ikke ændre på, at det er Energinet, henholdsvis netvirksomheden, og ekspropriationskommissionen, som direkte møder de berørte lodsejere.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Ad nr. 4: Krav om forsøg på frivillig aftale, før der gives tilladelse til iværksættelse af ekspropriation

Landinspektørforeningen og Praktiserende Landinspektørers Forening anfører på baggrund af deres indgående kendskab til processerne og rammerne for både frivillige aftaler og ekspropriation, at de hver især rummer fordel og ulemper. De anfører videre, at når der er tale om mange grundejere, der berøres af ensartede indgreb (fx pålæg af servitut om højspændigskabel eller -luftledning), indebærer ekspropriation ofte en mere effektiv og retfærdig proces med høj retssikkerhed (fx i form af muligheder for at få afprøvet erstatningsfastsættelse og -spørgsmål). Foreningerne vurderer, at forslaget om, at Energinet kan iværksætte ekspropriation uden først at skulle forsøge at indgå frivillige aftaler vil kunne bidrage til en forenklet og et hurtigere proces- og sagsforløb. Foreningerne finder dog, at der med forslagets bemærkninger opstår en unødigt forskelsbehandling mellem Energinets og netvirksomhedernes muligheder og vilkår for ekspropriation, og at netvirksomheder bør have samme muligheder som Energinet, uanset at der kan være forskel i projekternes omfang.

Green Power Denmark anfører, at elnetselskaberne i vidt omfang etablerer elanlæg gennem frivillige aftaler med lodsejerne eller via vejlovgivningen og forventes at fortsætte hermed. Green Power Denmark hilser samtidigt lovforslaget velkomment, da det ikke kan udelukkes, at behovet for hurtigere udbygning af elanlæg kan medføre, at ekspropriation bliver mere aktuelt for netselskaberne, end det tidligere har været. Green Power Denmark anfører, at det ikke ud fra lovforslaget er klart, hvor store anstrengelser netselskaberne skal have gjort for at tilgodese en grundejers interesser, for at selskabet kan få tilladelse til at iværksætte ekspropriation.

Landbrug og Fødevarer bemærker, at selv en hurtig proces fortsat kan gå hånd i hånd med at søge løsninger ad frivillighedens vej inden for en nærmere fastsat tidsfrist, idet det er et spørgsmål om allokering af de nødvendige ressourcer til i) at fastlægge tracé og ii) tage dialogen med lodsejerne jo hurtigere, des bedre. At skride til direkte ekspropriation skaber også sagsbehandlingstid ved kommissioner, og er som det klare udgangspunkt langt fra det optimale for nogen parter; heller ikke nødvendigvis for hurtigere arealerhvervelse.

Dansk Skovforening anser det ikke som en styrket borgerrettighed, at Energinet får mulighed for at foretage ekspropriation uden først at have forsøgt at indgå en frivillig aftale. At processen herved forkortes, anser Dansk Skovforening alene for at komme Energinet selv til

gode, og samtidig resulterer det i en svækkelse af lodsejeres retssikkerhed. Dansk Skovforening anmoder derfor om, at kravet om at afsøge frivillige aftaler fastholdes.

Aarhus Kommune anbefaler, at der fastholdes et udgangspunkt om frivillig aftale, da fjernelse af krav om, at Energinet forgæves har forsøgt at indgå frivillig aftale efter kommunens opfattelse svækker borgerens retssikkerhed og undergraver muligheden for mindelige løsninger, som ofte er i begge parter interesse, og at det vil kunne påvirke borgerens tillid til processen negativt.

Danske Advokater anfører, at det giver anledning til bekymring, at det ikke er en forudsætning, at ekspropriation alene kan foretages i tilfælde hvor det ikke har været muligt at indgå en frivillig aftale med den berørte borger, og anbefaler med henblik på at sikre de berørte borgeres rettigheder at det i selve lovteksten tilføjes, at der alene kan foretages ekspropriation i tilfælde, hvor det ikke har været muligt at indgå en frivillig aftale med den berørte borger.

Ministeriets bemærkninger:

Formålet med den politiske aftale og lovforslaget er på dette punkt at lette Energinets adgang til at få tilladelse til iværksættelse af ekspropriation uden først at have forsøgt at indgå frivillige aftaler for det pågældende anlæg, så processen i højere grad svarer til andre offentlige infrastrukturprojekter såsom veje, jernbaner og gasnet.

Det fremgår således af den politiske aftale, at Energinet fremover hurtigere skal kunne foretage ekspropriation til elinfrastruktur uden først at forsøge at indgå en frivillig aftale, som praksis er i dag. Dette betyder dog ikke, at Energinet ikke vil have direkte kontakt med de berørte lodsejere, før de konkrete ekspropriationer finder sted. Energinet oplyser, at de fortsat vil afholde dialog- og informationsmøder med borgerne, herunder de berørte lodsejere, og der vil også fortsat være møder med de enkelte berørte lodsejere med henblik på at drøfte indgrebet på den konkrete ejendom, herunder med henblik på at sikre, at der tages hensyn til lodsejeres ønsker for linjeføring og placering i videst muligt omfang. Herudover vil lodsejerne blive inddraget i eventuelle lovfæstede høringsprocesser på plan- og miljøområdet, og de enkelte lodsejere er naturligvis også inddraget i selve ekspropriationsprocessen, som forestås af ekspropriationskommissionen.

For netvirksomhederne vil udgangspunktet fortsat være, at der søges indgået frivillige aftaler. For så vidt angår kravene til redegørelse for, at der er søgt indgået frivillige aftaler, før der ansøges om tilladelse til at iværksætte ekspropriation, bemærkes, at det vurderes at være vanskeligt at sige noget yderligere generelt herom, da der kan foreligge mange forskellige konkrete omstændigheder. I øvrigt henvises til det under nr. 2 anførte vedrørende tydeliggørelse af de nærmere ansøgningskrav.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Ad nr. 5: Ekspropriation til erstatningsnatur

Dansk Skovforening finder, at etablering af erstatningsnatur og faunapassager altid bør ske gennem frivillige ordninger, da det ikke bør ligge en lodsejer til last, at Energinet rydder eksisterende natur og sløjfer spredningskorridorer i forbindelse med udvidelse af elnettet. Foreningen anfører, at etablering af erstatningsnatur og faunapassager ofte er forbundet med en indskrænkelse af handlefriheden for skovejere, når områderne placeres i eller op ad skov. Trods det positive formål – at bevare og beskytte biodiversiteten – er det således forbundet med væsentlige gener for skovejere, der ofte ikke kompenseres i tilstrækkelig grad. Dansk Skovforening opfordrer derfor til, at de nuværende frivillige ordninger fastholdes, og henstiller også til, at Energistyrelsen drager inspiration fra England, hvor man med Biodiversity Net Gain-lovgivningen har en ganske udmærket lovgivningsmæssig ramme, der lader lodsejere tilbyde erstatningsnatur på frivillige, markedsbaserede vilkår.

Landinspektørforeningen og Praktiserende Landinspektørers Forening finder, at der med forslaget om, at alene Energinet skal have hjemmel til at ekspropriere til erstatningsnatur opstår en unødigt forskelsbehandling mellem Energinets og netvirksomhedernes muligheder og vilkår for ekspropriation, og at netvirksomheder bør have samme muligheder som Energinet, uanset at der kan være forskel i projekternes omfang.

KL finder det positivt, at der skabes hjemmel til, at Energinet kan ekspropriere til etablering af erstatningsbiotoper, men anfører, at det bør præciseres i lovforslagets bemærkninger, at erstatningsbiotoper så vidt muligt skal placeres hvor det giver størst natureffekt og så vidt muligt i tilknytning til eksisterende biotoper. Desuden bør ekspropriation af erstatningsnaturen placeres så det så vidt muligt gavner de borgere, som berøres af etableringen af de eltransmissionsanlæg der reducerer lokal natur.

Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller protesterer imod, at staten får hjemmel til at ekspropriere arealer til såkaldt "erstatningsnatur", hvilket reelt betyder, at eksisterende, værdifuld natur kan ødelægges, blot man et andet sted skaber et formelt modstykke.

Ministeriets bemærkninger:

Formålet med den politiske aftale og lovforslaget er på dette punkt at lette Energinets opfyldelse af vilkår om erstatningsnatur, hvor den eksisterende ordning med frivillige aftaler i visse tilfælde har medført forsinkelse m.v.

Det fremgår således af den politiske aftale, at Energinet skal kunne ekspropriere til udlæg eller arealerhvervelse til erstatningsnatur i forbindelse med Energinets elinfrastrukturprojekter, mens der ikke er aftalt det samme for netvirksomhedernes projekter.

Ministeriet vurderer, at der sjældent vil være behov for at kunne ekspropriere til erstatningsnatur i forbindelse med projekter vedrørende distributionsnettet.

På den baggrund fastholdes det, at der foreslås indsat hjemmel til, at der kan ske ekspropriation til etablering af erstatningsnatur fsva. transmissionsnettet, men ikke distributionsnettet.

Lovforslaget ændrer ikke på de gældende miljø- og naturbeskyttelsesregler, og udvider dermed heller ikke de gældende muligheder for at få tilladelse til et anlæg, som vil have en negativ påvirkning af naturen, med vilkår om etablering af erstatningsnatur. Lovforslaget ændrer heller ikke på, hvordan sådanne vilkår kan udformes, herunder de nærmere krav til placering af erstatningsnatur. Lovforslaget muliggør blot, at Energinet kan erhverve arealer eller rettigheder over arealer ved ekspropriation til brug for opfyldelse af et sådant vilkår. Det ligger derfor også uden for lovforslagets emneområde at indføre en ordning som den engelske Biodiversity Net Gain-lovgivning.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Ad nr. 6: Fremrykket overtagelse af ejendomme

Green Power Denmark mener ikke, at det bør være netselskaberne, der afgør, om betingelserne for en fremrykket overtagelse er opfyldte, eller der skal gives afslag herpå. Det vil være en nyskabelse og særdeles ressourcekrævende for netvirksomhederne som ikke-offentlige aktører at administrere en sådan ordning, særligt når forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger skal finde anvendelse som foreslået i bestemmelsen. Det bør i stedet bero på en afgørelse truffet af en uafhængig myndighed, der f.eks. kan indhente en udtalelse fra det pågældende netselskab om de faktuelle forhold. Dette understreges af, at kriterierne er formuleret relativt elastiske, så de vanskeligt lader sig administrere.

Hvis dette hensyn ikke ses at kunne imødekommes, finder Green Power Denmark, at det foreslåede sidste punktum bør ændres, da den nuværende formulering er unødigt byrdefuld og uklar. Green Power Denmark henleder opmærksomheden på, at netselskaberne allerede er omfattede af offentlighedsloven og af miljøoplysningsloven, og derfor behandler aktindsigtsanmodninger efter disse regler. En tilføjelse af disse love i denne bestemmelse er derfor overflødig. Desuden er energiselskaberne undtaget visse bestemmelser i offentlighedsloven og en henvisning til hele loven i denne bestemmelse uden undtagelser må derfor umiddelbart forstås som en udvidelse af lovens anvendelsesområde for netselskaber i forhold til gældende ret. Hvis det – mod forventning – skulle være hensigten, bør det forklares og uddybes i bemærkningerne. Netselskaberne er imidlertid ikke omfattet af forvaltningsloven, og Green Power Denmark vurderer, at det er unødigt og uproportionalt, at netvirksomhederne underlægges en så omfattende regulering for så vidt angår den type opgaver. Det foreslås som alternativ, at der indsættes bestemmelser, som ligner § 6 i nettilslutningsbekendtgørelse, hvis det fastholdes, at netselskaberne skal træffe afgørelse.

Green Power Denmark finder også, at henset til, at der er tale om både ret og pligt for netselskaberne til at overtage en ejendom, bør kriterierne herfor tydeliggøres i bemærkningerne. Green Power Denmark anfører desuden i forhold til lovbemærkningerne om, hvornår et projekt må anses for at have en fornøden fast karakter, at netselskaberne ikke er underlagt en generel forpligtelse til at gennemføre miljøkonsekvensvurderinger, hvorfor teksten herom bør ændres.

Danske Advokater anser det for bekymrende, at bestemmelsen i høj grad hviler på udøvelse af skøn. Det følger af formuleringerne "særligt indgribende" og ikke kan "afhændes på normale vilkår". Det anbefales derfor, at disse kriterier fastsættes og beskrives nøjere. Det anbefales endvidere, at der i bestemmelsen anføres tidsmæssige krav, herunder hvornår en anmodning tidligst kan fremsættes, samt hvilken sagsbehandlingstid hos henholdsvis Energinet og en netvirksomhed, der er acceptabel.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet vurderer, at netvirksomhederne vil være de bedste til i første instans at vurdere, om betingelserne for tidlig overtagelse er opfyldt, da de kender det pågældende projekt og status for det, hvilket der normalt ikke er nogen myndigheder der gør. Ministeriet vurderer ikke, at dette vil være retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, bl.a. fordi der vil være mulighed for at indbringe et eventuelt afslag eller den tilbudte erstatning for ekspropriations- og taksationsmyndighederne.

Den foreslåede bestemmelse svarer til andre eksisterende bestemmelser af denne karakter, og skal kunne rumme en lang række konkrete tilfælde. Det vurderes på den baggrund, at det vil være uhensigtsmæssigt, hvis kriterierne formuleres mere præcist, da man bl.a. vil risikere at udelukke tilfælde, hvor der efter praksis på de øvrige områder ville være adgang til fremrykket overtagelse.

Ministeriet er enig i, at det er unødvendigt at fastsætte, at lov om offentlighed i forvaltningen og lov om aktindsigt i miljøoplysninger finder anvendelse ved netvirksomhedernes behandling af anmodninger om fremrykket overtagelse, da disse love eller de relevante dele heraf gælder for netvirksomhederne i medfør af lovene selv. Ministeriet vurderer desuden, at det vil være hensigtsmæssigt at fastsætte udtrykkelige regler, der svarer til de relevante bestemmelser i forvaltningsloven i stedet for at henvise til denne i sin helhed.

Lovforslaget er tilrettet i overensstemmelse hermed.

Ad nr. 7: Erstatningsfastsættelse ved frivillig aftale.

Green Power Denmark bifalder, at gældende § 28 i elsikkerhedsloven om voldgift ophæves og erstattes med denne mulighed med en direkte prøvelse ved ekspropriations- og

taksationskommissionen. Det vil lette muligheden for erstatningsfastsættelse i de sager, hvor der i øvrigt er grundlag for at indgå en frivillig aftale.

Green Power Denmark foreslår, at der tillige indsættes en bestemmelse om, at ekspropriationskommissionen, samtidig med en fastsættelse af erstatningens størrelse, gives beføjelse til at prøve de vilkår netselskaberne ønsker tinglyst for de anlæg der skal placeres på de pågældende ejendomme, hvor der i øvrigt er indgået frivillig aftale om anlæggenes placering. Det vil øge hastigheden på udbygningen af elnettet, at evt. uenighed om vilkår kan prøves, hvis der er enighed om placeringen, så anlægget kan etableres sideløbende med sagen for ekspropriationsmyndighederne.

Landinspektørforeningen og Praktiserende Landinspektørers Forening støtter forslaget om, at erstatningsfastsættelsen ved frivillige aftaler om rettighedserhvervelse kan påkendes af ekspropriations- og taksationsmyndighederne. Foreningerne anbefaler, at det klart fremgår af lovgivningen, at erstatningsudbetalingen ved frivillige aftaler på ekspropriationslignende vilkår er omfattet af skattefritagelse.

Danske Advokater anfører, at hensynet om, at der skal sikres et ensartet erstatningsniveau, uanset en ejer afstår areal frivilligt eller ved ekspropriation i og for sig lyder rigtigt, men anfører, at det synes at kunne være til ulempe for ejerne, idet Danske Advokater formoder, at kommissionen udmåler lavere erstatning end voldgift.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet vurderer, at fastsættelse af vilkår for erhvervelse af en rettighed er en integreret del af selve rettighedserhvervelsen, og at ekspropriationskommissionens fastsættelse heraf i strid med lodsejerens ønske vil have karakter af ekspropriation. Ministeriet vurderer derfor ikke, at den foreslåede bestemmelse kan udvides som foreslået af Green Power Denmark. I tilfælde som de nævnte, må der derfor iværksættes en normal ekspropriationsproces, men dette udelukker ikke, at ekspropriationskommissionen gør mindre ud af prøvelsen af f.eks. anlæggets placering eller andre forhold, hvis der er enighed mellem parterne herom.

Lovforslaget ændrer ikke på reglerne om ejendomsavancebeskatning. Ønsket om, at skattefritagelse ved frivillige aftaler på ekspropriationslignende vilkår fremgår klart af lovgivningen, vedrører reglerne på Skatteministeriets område. Der henvises således til Skatteministeriet.

Ministeriet har ikke noget grundlag for at antage, at ekspropriationskommissionerne generelt udmåler lavere erstatning end voldgiftsretterne, men voldgiftsretternes erstatningsniveauer kan være mere uensartede. Formålet med forslaget er således at sikre mere ensartede erstatningsniveauer, som hverken er højere eller lavere end det, den pågældende lodsejer ville få tilkendt ved ekspropriation, hvilket efter ministeriets vurdering bedst sikres ved, at spørgsmålet kan indbringes for samme myndighed, som ville skulle tage stilling til erstatningen i tilfælde af ekspropriation.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Ad nr. 8: Andre bemærkninger

Green Power Denmark finder, at henvisningerne i lovforslaget til vejloven ang. erstatningsfastsættelse bør erstattes af tilsvarende bestemmelser indskrevet med fuld tekst.

Landinspektørforeningen og Praktiserende Landinspektørers Forening anfører på baggrund af deres kendskab til omfanget af kommende elinfrastruktur-projekter i de næste 2-8 år, at estimatet af de øgede administrative omkostninger for ekspropriations- og taksationskommissionerne virker lavt anslået. Foreningerne opfordrer til, at der afsættes tilstrækkelige økonomiske ressourcer til at sikre kapacitet i ekspropriations- og taksationssystemet, og gør opmærksom på, at det vil tage nogen tid at opbygge denne kapacitet med de special-kompetencer, der er brug for. Foreningerne opfordrer derfor til, at der med lovforslaget også sikres en tilstrækkelig kapacitet i ekspropriations- og taksationskommissionerne herunder kapaciteten hos de ledende landinspektører enten ved at udvide kapaciteten inden for de nuværende organisatoriske rammer eller alternativt at dedikere målrettede ressourcer / funktioner mod el-området.

KL opfordrer til, at der foretages en korrektion af den samlede kommunale anlægsramme, som løbende aftales mellem KL og regeringen, når kommunale grunde eksproprieres. Ellers er det vanskeligt for kommunerne at skulle prioritere reetableringen andetsteds af serviceaktiviteter/faciliteter på et kommunalt areal, som eksproprieres eller på anden måde må afhændes fra kommunerne til Energinet, over for andre anlægsprojekter.

Aarhus kommune finder det afgørende, at den foreslåede lovgivning understøtter borgernes retssikkerhed og sikrer fair kompensation, hvor borgere reelt påføres betydelige gener, særlig fra anlæg, der kan have varige visuelle og støjmæssige konsekvenser. Aarhus Kommune anbefaler derfor, at der – ud over de foreslåede regler om fremrykket overtagelse og påkendelse af naboretlige erstatningskrav – i lovforslaget indføres hjemmel til en kompensations- eller overtagelsesordning, f.eks. med inspiration i den salgsoptionsordning, der i dag gælder for naboer til visse VE-anlæg med det formål at understøtte ligebehandling og, at der skabes en sammenhæng i kompensationssystemet, når der reelt er tale om ét samlet energiprojekt, hvor både anlæg og tilslutningsinfrastruktur påvirker borgerne.

Danske Advokater kritiserer forslagets bestemmelse om, at f.eks. naboer til et anlæg kan indgive begæring til ekspropriationsmyndighederne om erstatning, for at bestemmelsen begrænser erstatningskrav til at omfatte naboer til anlæg på eller over 50 kV. Det er ikke forklaret, hvorfor mindre anlæg ikke kan give naboer gener. Det er Danske Advokaters opfattelse, at der ikke på forhånd bør sættes en grænse for dette, da mange forhold kan gøre sig gældende.

Danske Advokater opfordrer til, at alle berørte borgere skal vejledes om behovet for at indhente en ekspropriationsviljeerklæring fra klima-, energi- og forsyningsministeren i

tilfælde, hvor Sikkerhedsstyrelsen forud for lovens ikrafttræden har afgivet udtalelse om det pågældende projekt, men ikke taget stilling til formål, som dækkes af den nye lov, da det kan frygtes at dette kan resultere i en efterfølgende ekstra og uventet skatteopkrævning, hvis ejeren ikke er opmærksom på at få søgt på ny.

HOFOR gør opmærksom på, at adgang til arealer i forbindelse med udvidelse af elnettet skal ske i samspil med målet om at sikre drikkevand til borgerne. Drikkevand er ligesom elnettet et samfundsgode, som det er vigtigt at værne om, og derfor må en hurtig udbygning af elnettet og bedre mulighed for at ekspropriere ikke medfører reduceret mulighed for, at HOFOR kan sørge for rent drikkevand. HOFOR anfører, at Energinet skal undgå at krydse HOFORs kildepladser samt at HOFORs vandedninger helst skal krydses vinkelret og ved styret underboring. HOFOR skal ligeledes orienteres, hvis Energinet skal etablere borerer nærmere end 300 m fra vores kildepladser, så HOFOR kan tage forholdsregler i forhold til sikring af drikkevandet. HOFOR gør opmærksom på, at hensyn til drikkevandet bør indgå i den måde myndighederne fremadrettet forvalter denne lov og ret til ekspropriation.

Fjernvarme Fyn ser et behov for løbende koordinering på tværs af forsyningsarterne (el, vand varme kloak mm.), således at der arbejdes efter at finde den samlede samfundsoptimering, og opfordrer derfor til, at myndighederne i den videre implementering prioriterer koordineringen på tværs af forsyningsarterne - særligt i bynære områder.

Landsforeningen Naboer til Kæmpevindmøller anfører, at forslaget gentager, hvad vi allerede har set med det netop vedtagne L 168: Inddragelse af natur- og landarealer til fordel for energiinfrastruktur uden tilstrækkelig hensyntagen til naturværdier og lokale samfund. Foreningen anfører desuden, at det forhold, at borgere samtidig, som ved L 168, risikerer at skulle betale gebyrer i forbindelse med deres modstand eller inddragelse i processer omkring deres egen ejendom og natur, er en demokratisk krænkelse og virker både urimelig og krænkende.

4 privatpersoner udtrykker i deres høringssvar modstand mod konkret etablering af højspændingsledninger på Sydsjælland, på grund af landskabelige og natur- og miljømæssige forhold, herunder bekymring for elektromagnetiske felter, samt risiko for terror m.v. mod luftledninger. Høringsparterne opfordrer til, at der i stedet etableres jordkabler.

Ministeriets bemærkninger:

Vedrørende henvisninger til vejlovens regler om erstatningsfastsættelse henvises til, at det er almindelig praksis i regler af denne karakter at henvise til vejloven i stedet for at skrive ordlyden ind. Dette sikrer bl.a. en ensartet fortolkning og anvendelse af reglerne. På denne baggrund fastholder ministeriet formuleringen af lovforlaget på dette punkt.

Ministeriet har noteret ønsket om en kompensationsordning og koordinering mellem forsyningsarter, men dette ligger uden for området for den politiske aftale og nærværende lovforslag.

Lovforslaget vedrører heller ikke konkrete projekter eller valget mellem luftledninger og nedgravede kabler.

Lovforslaget ændrer ikke på, i hvilke tilfælde der er krav på erstatning efter naboretlige regler. Forslaget indfører alene en mulighed for, at en ekspropriationskommission i visse tilfælde – ud over det, der gælder efter ekspropriationsprocesloven – kan påkende sådanne spørgsmål.

Lovforslaget ændrer heller ikke de natur-, miljø- eller sikkerheds- og sundhedsmæssige krav til anlæggene, herunder krav til beskyttelse af grundvand og drikkevandsboringer, ligesom de planlægningsmæssige regler heller ikke ændres.

De beløb, som nævnes i lovforslaget i forhold til højere administrative omkostninger i ekspropriations- og taksationskommissionerne vedrører både konsekvenserne af de ændringer, som foreslås med lovforslaget, og konsekvenserne af en øget mængde sager som følge af den øgede elektrificering generelt. Spørgsmålene om kapacitet i ekspropriations- og taksationssystemet ligger i øvrigt uden for området for nærværende lovforslag og uden for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ressort, idet det vedrører Transportministeriets område. Der henvises således til Transportministeriet.

Også det kommunale anlægsloft ligger uden for området for nærværende lovforslag og uden for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ressort, anlægsrammen aftales løbende ml. regeringen og KL.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.